

TÁJÉKOZTATÁS

Pomáz város 2021. évi környezeti állapotáról

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdése a települési önkormányzatok környezetvédelmi feladatai között felsorolva, az e) pontban kimondja, hogy a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.

Az Országgyűlés 27/2015. (VI. 17.) számú határozatával elfogadta a IV. Nemzeti Környezetvédelmi Programot, mely 2015-2020 időszakra szól. Főbb célkitűzéseink között szerepel a környezettudatosság, a környezeti hatékonyság növelése, környezetbarát és élhetőbb település megvalósítása, valamint a környezeti és természeti elemek védelmének fenntartása és fenntarthatósága. E program alapján dolgoztatta ki és fogadta el egyhangúlag Pomáz Város Képviselő-testülete 2019.06.19-én a Pomáz Város Környezetvédelmi Programja 2019-2024 című dokumentumot.

Általános környezeti leírás

Pomáz városa Pest megyében a budapesti agglomerációban, a Szentendrei járásban található, Budapesttől alig 5 km-re, Budakalász és Szentendre városok szomszédságában, a Pilis-hegység „kapuja”. A Pilis és a Visegrádi-hegység, valamint a Duna egykori árterét képező Szentendrei-öblözet határán, hegyek és síkságok találkozásánál, egy völgyben alakult ki. A pomázi-esztergomi törésvonal mentén fekszik, a települést átszelő Dera-patak völgye egyben geológiai határt is jelez, ahol a Visegrádi-hegység a miocén korú vulkáni kőzetei (andezittufa – pl. Nagy-Csikóvár, Kőhegy) találkoznak a Pilis üledékes (dolomit és mészkő, édesvízi mészkő – pl. Majdánpola, valamint homokkő kibukkanások) kőzeteivel.

A terület legjelentősebb vízfolyása a Dera-patak, ám tartósan száraz időjárás esetén jellemző rá a szinte teljes elapadás. Hirtelen lehulló nagy mennyiségű csapadék esetén viszont a vízgyűjtő terület nagy kiterjedése miatt súlyos gondot tudnak okozni a villámárvizek. A kisebb, viszonylag állandó vízfolyások közül említést érdemel még a Susnyár-patak, a Barát-patak, valamint a Sicambria-patak. Jelentősebb vízfelület a településen nem található, egyedül a Béke utca közelében lévő, egyre inkább elmocsarasodó, nagyrészt nádborította Nádas-tó (Pomázi-tó) említhető.

Uralkodó szélirány az ÉNY-i.

Levegőminőség

Pomáz város környezetében a lakosság és az intézmények hőenergia szükségleteinek biztosítása, valamint a közúti közlekedés okozta légszennyezőanyag-kibocsátás a meghatározók a levegőminőség szempontjából. A forgalomból származó szennyezőanyagok a forgalommal arányosan mértékben képződnek, így az elmúlt évhez képest megnövekedett forgalom mennyiségüket növelte. A forgalom növekedése torlódások kialakulásához is vezetett, ami a károsanyag-kibocsátás mértékét még tovább emelte. A lakossági fűtésből származó légszennyezés a lakosságszám növekedésével arányosan emelkedett.

Az ipari, mezőgazdasági eredetű légszennyezőanyag kibocsátás mértéke szerencsére a városban elenyésző. A település levegőminőségét befolyásoló új pontforrás a 2021. évben nem létesült. A meglévő üzemek és vállalkozások tevékenységéből származó kibocsátás nem haladta meg az előírt határértékeket; bírság kiszabásáról, eljárás indításáról értesítés a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály részéről nem érkezett 2021-ben.

A Válaszúton Alapítvány által létrehozott www.legszenyyez.es.hu weboldal részletes tájékoztatás ad az ország lakosai számára a mérőállomások által között hiteles mérések alapján. Eszerint Pomáz összesített szmog indexe elfogadható, jelentős domináns szennyező anyag a PM10 (szállópor), ami bizonyos időjárási feltételek fennállása esetén, a levegőnek a Dera-patak völgyébe történő beszorulásával magyarázható. A levegő általános szennyezettségi szintje a legtöbb napon az egészségügyi határértéket nem éri el.

A települési légszennyezés csökkentése érdekében 2020-ban jelentős lépés történt a köztisztaság és kerti hulladék égetésének helyi szabályairól szóló 3/2020 (IV.01.) számú önkormányzati módosító rendelet elfogadásával, a kerti hulladék égetésének betiltásával. A rendelettel kapcsolatban elmondható, hogy a lakosság részéről az együttműködés szerencsére jónak mondható, csak elvétve fordul elő szabálysértés; ezekben az esetekben a közterület-felügyelet eljárást indít, figyelmeztet, valamint szükség esetén bírságot szab ki.

Levegőminőség szempontjából további problémát az utóbbi években egyre inkább terjedő fűtési célú szemétegetés is (ruha, műanyag, festett/kezelt faanyag, fáradt olaj, autógumi stb.), ami még a kerti hulladék égetésénél is jobban szennyezi a környezetet és károsítja az egészséget. Elmondható, hogy ez nem csak szociálisan rászorult lakosokra jellemző viselkedés, hanem olyanok is elkövetik, akik egyszerűen csak meg akarják spórolni a szakszerű elszállítatás költségét. Az ilyen jellegű szennyezési ügyekben a Katasztrófavédelem az illetékes, a városi közterület-felügyelet csak továbbítja feléjük a bejelentést.

A légszennyezés csökkentésében – a szálló por megkötése révén – szintén nagy szerepet játszó zöldfelületek fenntartása és kialakítása a 2021. évben is folytatódott a településen: a Hősök terén, a Szent István parkban és a kisebb közparkokban, részben civil szervezetek, valamint önkéntes lakosok bevonásával. A helyben történő komposztálás megismertetése, népszerűsítése mellett az év folyamán a hulladékszállítási közszolgáltató gondoskodik az ingatlanokon keletkező zöldhulladék rendszeres elszállításáról. December hónapban pedig ismét sikeres külön elszállítási akciót szervezett a Polgármesteri Hivatal, aminek keretében 42,4 tonna zöldhulladék szakszerű elszállítása és feldolgozása történt meg, mentesítve ezzel a város levegőjét az elégetéssel járó füsttől és káros anyagoktól.

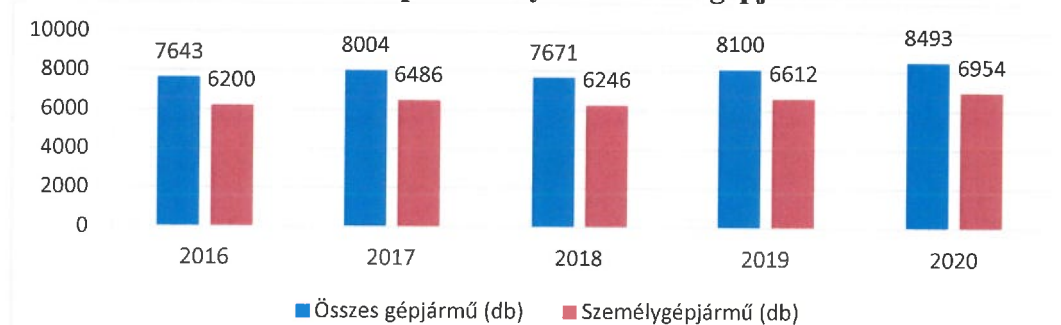
A levegő szennyezettségének csökkentésére további lehetőséget kínál az épületek energetikai korszerűsítése (a fűtési igény csökkenése, illetve a nagyobb hatásfokú, nem szilárd tüzelőanyaggal működő berendezések beépítése által), ebben települési szinten sokat lehetne előre lépni. A középületek energetikai felújítása KEOP-pályázat keretében 2015-16-ban javarészt megtörtént, a tűzoltóság épületének korszerűsítésére pedig 2022-ben nyújtott be az önkormányzat pályázatot. A lakossági épületállomány korábban – több mint 20 éve – épült részében az utólagos hőszigetelés, nyílászáró-csere és fűtőkorszerűsítés még csak kis mértékben valósult meg, mivel a kormányzati pályázatok az előző uniós ciklusban javarészt a középületek korszerűsítését célozták. A most indult ciklusban előreláthatólag, az Európai Unió eredeti céljának megfelelően, nagyobb hangsúly helyeződik majd a lakossági, egyedi felújításra. Az önkormányzat ebben a lakosság figyelmének a megjelenő pályázatokra történő felhívásával, valamint a településképi előírásoknak való megfelelés feltételeinek széles körű ismertetésével tud segítséget nyújtani.

A Pomázt és Szentendrét összekötő főút melletti, valamint a belterületi kerékpárutak megépülése is nagy jelentőséggel bír a levegő minőségét illetően, és a környezettudatos, élhetőbb város elérése szempontjából is nagy lépés. A kerékpárutakkal kibővült a közlekedési alternatívák lehetősége, egyre többen fedezik fel és használják azokat. A lakosságtól érkezett visszajelzések túlnyomó többségében pozitívak; az önkormányzat igyekszik további fejlesztéseket megvalósítani ezen a téren is, a remények szerint eredményesen csatlakozva a budapesti agglomerációban előkészületben lévő beruházási együttműködésekhez.

Zaj

Pomáz város zajterhelésének legjelentősebb forrása a közlekedés. A település útjain annak térbeli elhelyezkedése miatt jellemző a nagy mértékű átmenő forgalom. Az M0-ás körgyűrű, a Megyeri-híd – és maga Budapest is – a Pilisben található települések számára Pomázon keresztül érhető el leggyorsabban, ennek következtében az önmagában is jelentős helyi forgalom (lásd 1. táblázat) mellett az átmenő forgalom nagymértékben nőtt az utóbbi években, ez még 2021. évre is jellemző, a Covid-helyzet forgalomcsillapító hatása ellenére is. A Pomázt érintő HÉV nagy utasforgalmat bonyolít le, ami a hajnali óráktól késő estig közlekedik; továbbá a nyári karbantartási munkálatok, amik mind jelentős zajterheléssel érintik a város azon részét, amik a vasúti sínek környezetében találhatóak.

1. táblázat: Pomáz településen nyilvántartott gépjárművek száma*

*A 2021. évi adat még nem elérhető.

Talajvédelem

A város területén jellemző a barna erdőtalaj, a löszön képződött, agyag mechanikai összetételű talaj, a vízfolyások menti öntéstalajok valamint a nyílt mészkőfelszíneken található rendzina. A talajokat az esőzések, hóolvadás következtében kialakuló lemosódás, az erózió fenyegeti, ami főként a lejtős területeken és hegyoldalakban épült lakóterületeken okoz komolyabb problémákat. Az eróziót nagyban elősegíti a felszíni növénytakaró megbontása, a fák kivágása ezért azok további, az eddiginél nagyobb védelmet érdemelnek.

Sajnos a csapadékvíz megfelelő elvezetése a város területén egyelőre csak bizonyos területeken megoldott. Ennek fejlesztése az önkormányzat kiemelt célja; önálló és útfejlesztéssel egybekötött vízvezetési projektekkal is a környezeti károk mérséklésére törekszik. Távlati cél a megfelelő vízvezetés kialakításán túl a vizet helyben tartó megoldások kialakítása, a lehullott csapadék minél nagyobb hányadának a talajban történő elszikkasztása, ezáltal is védekezve az éghajlati változások kedvezőtlen hatásaival szemben.

Vízellátás, szennyvízkezelés

Pomázon két jelentősebb felszíni vízfolyás található: a Dera-patak, ami vízgyűjtő is, valamint a Susnyár-patak a település északi-északkeleti részén. A tavalyi évben is folytatódtak a Dera-patak medertisztítási munkálatai, biztosítva a patak természetes folyását, az átfolyók

megtisztítása is folyamatosan zajlik. A mederben és a partfalban az invazív japánkeserűfű gyérítésére, a medret egyes helyeken eltorlaszoló illegális hulladék eltávolítására 2021-ben is nagy figyelmet fordított a város, a karbantartási munkálatok a lehetőségekhez mérten folytatódtak.

Az ivóvíz minősége a település területén az DMRV Zrt. adatai alapján 2021. évi mérések szerint (<https://www.dmrvzrt.hu/hu/vizminoseg>) összességében jónak mondható, a környező településekhez képest is. Nem szennyezett az alábbi anyagokkal és baktériummal: nitrátok, vas, mangán, ammónium, Escherichia coli baktérium.

Pomáz város területén a DMRV Zrt. megbízásából 4 alkalommal 2 helyszínen történt mintavételes ivóvíz minőség-ellenőrzés, amelynek eredménye a következő:

Pomáz

Mintavételi dátuma	Mértékegység	Határérték	2021.02.05	2021.05.04	2021.09.30	2021.11.08
Település			Pomáz	Pomáz	Pomáz	Pomáz
Mintavételi hely			Rendőrörs, Tas u. 10., étkező, mosogató	Rendőrörs, Tas u. 10., étkező, mosogató	Napsugár Óvoda, József A. u. 4., konyha, mosogató	Rendőrörs, Tas u. 10., étkező, mosogató
Mintavételi hely típusa			fogyasztói csap	fogyasztói csap	fogyasztói csap	fogyasztói csap
Osszes aktív klór	mg/l	Nincs határérték	0,2	0,19	0,12	0,5
Szabad aktív klór	mg/l	Nincs határérték	0,1	0,1	<0,1	0,37
Kötött aktív klór	mg/l	3	0,1	<0,1	<0,1	0,13
Szín (436 nm)	1/m		<0,2	<0,2	<0,2	<0,2
Szag	Ball		I. (Igen gyenge)	0. (Szagtalan)	0. (Szagtalan)	II. (Gyenge)
Íz			nincs szokatlan változás	nincs szokatlan változás	nincs szokatlan változás	nincs szokatlan változás
pH	-	6,5 -9,5	7,5	7,5	7,5	7,4
Fajlagos elektromos vezetőképesség 20 °C-on	µS/cm	2 500	566	792	630	741
Kloridion	mg/l	100	34	59	40	55
Permanganát-index (KOI _{ps})	O ₂ mg/l	3,5	0,7	0,4	0,95	0,65
Nitrátion	mg/l	50	5	5,8	2,5	3,5
Nitrition	mg/l	0,1	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
Ammónium-ion	mg/l	0,2	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02
Vas	µg/l	200	<20	30	<20	<20
Mangán	µg/l	50	<10	<10	<10	<10
m-Lúgosság	mmol/l			5,2		
Hidrogén-karbonát	mg/l			315		
Karbonát-keménység	CaO mg/l			145		
Összes keménység	CaO mg/l	min 50 - max 350	161	218	192	218

Szulfátion	mg/l	250	67	115		140
Kalcium	mg/l			94		
Magnézium	mg/l			37,5		
Nátrium	mg/l	200		38		
Kálium	mg/l			6		
Zavarosság	NTU	1	<0,1	0,1	<0,1	<0,1
Réz	µg/l	2 000		8,2		
Nikkel	µg/l	20		1,1		
Kadmium	µg/l	5		<0,5		
Ólom	µg/l	10		2,6		
Króm	µg/l	50		<0,5		
Higany	µg/l	1		<0,05		
Arzén	µg/l	10		6,5		
Alumínium	µg/l	200		2,9		
Szelén	µg/l	10		<2		
Antimon	µg/l	5		<2		
Fluorid	mg/l	1,5		0,23		
Bór	mg/l	1		0,092		
Összes szerves széntartalom	mg/l	Nincs szokatlan változás		0,8		
Telepszám 22 °C-on	/ml	Nincs szokatlan változás	1	0	0	0
Telepszám 36 °C-on	/ml	Nincs szokatlan változás		0		
Coliform baktériumok telepszáma	/100 ml	0	0	0	0	0
Escherichia coli telepek száma	/100 ml	0	0	0	0	0
Pseudomonas aeruginosa telepek száma	/100 ml	0		0		
Enterococcusok telepszáma	/100 ml	0	0	0	0	0
Clostridium perfringens (vegetatív sejtek és spórák) telepek száma	/100 ml	0		0		
Üledék	ml/l	0,1		<0,1	<0,1	<0,1
Egyéb véglények száma	szám/l	0		0	0	0
Házas amőbák száma	szám/l	5		1	0	0
Fonálféreg (Nematoda) száma	szám/l	5		0	1	0
Egyéb férgek száma	szám/l	0		0	0	0
Egyéb gerinctelen szervezetelek száma	szám/l	0		0	0	0
Gombák száma	szám/l	0		0	0	0

Vas- és mangán baktériumok száma	szám/l	20 000		3 500	325	1 100
Kénbaktériumok száma	szám/l	20 000		0	0	0
Algák és cianobaktériumok száma	szám/l	100		0	0	0
Szennyezett-séget jelző baktériumok száma	szám/l	0		0	0	0
Benzol	µg/l	1		<0,2		
Benzo(a)pirén	µg/l	0,01		<0,003		
Cianid	µg/l	50		<5		
1,2-diklór-etán	µg/l	3		<0,3		
Polciklusos aromás szénhidrogének	µg/l	0,1		<0,01		
Triklór-etilén	µg/l	10		<1		
Tetraklór-etilén	µg/l	10		<1		
Összes trihalometán	µg/l	50	7,5	5,5		10,4
Cisz-1,2-diklóretilén	µg/l	50		<1		
Összes peszticid	µg/l	0,5		<0,05		

forrás: www.dmrvzrt.hu

A város területén található víziközművek állami tulajdonban, a DMRV Zrt. kezelésében vannak. Nagy problémát jelent a vízvezeték-hálózat elavultsága, ami csőtörésekhez, ellátási problémákhoz vezet. Csak bízni lehet benne, hogy a DMRV Zrt. anyagi lehetőségei a jövőben nem csak kárelhárításra, hanem érdemi hálózatfejlesztésre is lehetőséget adnak majd.

A szennyvízhálózat Pomáz területén folyamatosan fejlődik, de sajnos jelenleg még messze nem teljeskörű. A folyamatos, a város külső területeit érintő (pl. Kartália, Vróc, Messelia, Klisovác) betelepülések lakossági igényeivel nem tud lépést tartani. A kiépített területekről összegyűjtött szennyvíz Szentendrére, az ott található szennyvíztisztító telepre kerül, ami jelenleg súlyos kapacitásproblémákkal küzd.

Problémát jelent, hogy a lakosság egy része az ingatlanán keletkező csapadékvizet illegálisan a szennyvízcsatorna-hálózatba vezeti, ezzel tovább terhelve a szennyvíztisztítót, valamint időnként lokális gondot is okozva (pl. Bihari János utcai szennyvízfolyás).

A város a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, valamint kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő település. Ezért a csatornázás kiépítéséig – Települési Szennyízkezelési Program hiányában – a vízzáró, zárt szennyvíztároló telepítése támogatandó.

A nem közművel összegyűjtött szennyvíz elszállítása közszolgáltatás keretében történik, a katasztrófavédelem által kijelölt közszolgáltató által. A 2021-ben lejárt közszolgáltatási szerződés miatt a város igyekezett pályázat útján új közszolgáltatót találni, de a vészhelyzet miatt befagyasztott áron nem akadt jelentkező, így ismételen központi kijelölést kellett kérni. A kijelölés megtörtént, a közszolgáltatási szerződés előkészítése folyamatban van.

Hulladékkezelés

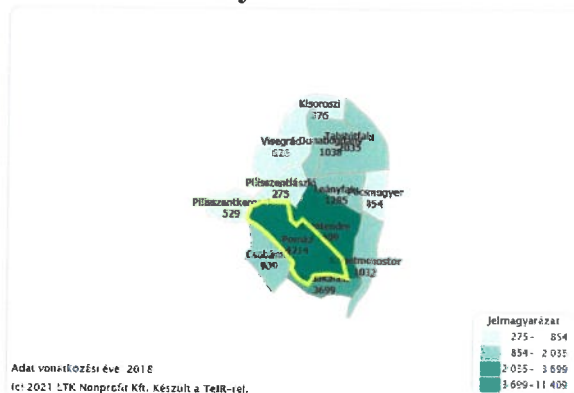
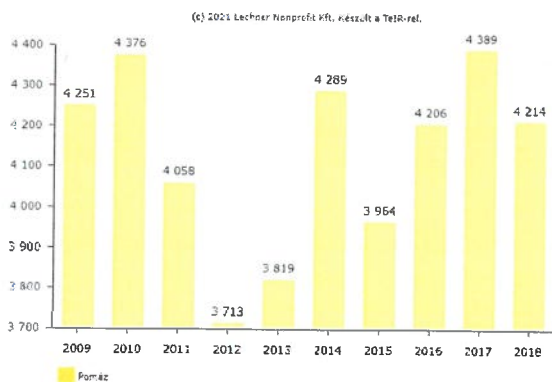
A települési kommunális-, valamint zöldhulladék begyűjtését és elszállítását 2021-ben is a szentendrei Városi Szolgáltató Zrt. végezte (az FKF Zrt., illetve annak megalakulása óta a BKM Zrt. alvállalkozójaként). Folytatódott a szelektív hulladékgyűjtés is, egyre jobb eredménnyel.

A zöldhulladékot a megfelelő módon összekötözve, beszákolva minden hónapban egyszer, általában 4 hetente szállítják el. A szállítások időpontjairól a város lakosait megfelelően tájékoztattuk, így rendben lezajlott ennek szervezése és kezelése is.

Lakóhelyünk, környezetünk tisztán tartása a 2021. évben is fontos szerepet játszott, ezért az elhagyott, illegális hulladékok felderítésére, megszüntetésére nagy figyelmet fordítottunk. A lakosság együttműködésével, állampolgári bejelentések alapján folyamatosan derítettük fel, és a közterület-felügyelet munkatársai segítségével rendszeresen ellenőriztük a hulladék illegális elhelyezésére használt területeket. A Polgármesteri Hivatal dolgozói, a lakosság és a helyi civil szervezetek együttműködésével sikerült az illegálisan lerakott hulladék mennyiségét az elmúlt évben tovább csökkenteni. Köszönjük ezúton is a lakosság és a helyi szervezetek segítségét!

2021-ben már a háztól történő lomtalanítás is szervezettebben működött, az évi 3 m³ lom elszállításának – a szolgáltatónál történő bejelentkezésen alapuló – lehetőségéről egyre több lakos értesül; ezáltal egyre kevesebb helyen jelentek meg az ingatlanok elé kihelyezett háztartási hulladékok. A város egyes területein kihelyezett térfigyelő kamerák a közterület-felügyelet számára segítenek beazonosítani az illegális hulladékkezelés, és -lerakás helyszínét, időpontját és esetlegesen az elkövető személyét is. A felvételek alapján a városi közterület-felügyelet a szükséges eljárást lefolytatja, bírságot szab ki, és súlyosabb esetben továbbítja az ügyet a hatóság felé.

2. táblázat: Települési szilárd hulladék menny. változása

A környezet védelme fontos számunkra, ezért kérjük a város lakosságát, hogy közös munkával, a civil szervezetek bevonásával egy összetartó közösség jöjjön létre, aminek egyik fő célja lakóhelyünk, Pomáz élhető környezeti állapotának fenntartása és javítása.

Pomáz, 2022. február 25.

Leidinger István
 polgármester